

Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
Донецький національний університет

НАУКОВА СКАРБНИЦЯ ОСВІТИ ДОНЕЧЧИНИ

№ 3 – 2017

Науково-методичний журнал

Електронна версія журналу – ipro.dn.ua/naukova-skarbnicja-osviti-donechchini

Слов'янськ

2017

Наукова скарбниця освіти Донеччини
Науково-методичний журнал. Виходить 4 рази на рік.

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Міністерства юстиції України: серія КВ № 14007-2978 ПР від 11.04.2008 р.*

Внесено до Переліку фахових видань України

Постанова президії ВАК України від 8 липня 2009 р. № 1 – 05/3

Засновники: Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти,
Донецький національний університет

Рекомендовано Вченою радою Донецького облППО, протокол № 3 від 13.06.17 р.

Мова видання: українська, російська, англійська

Видавник: *Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Вакуленко В.М., доктор педагогічних наук, професор

Заступник головного редактора:

Бурцева Ю.О., кандидат педагогічних наук, доцент

Відповідальний секретар:

Лаврут О.О., кандидат історичних наук, доцент

Члени редакційної колегії:

Гавриш Н.В., доктор педагогічних наук, професор

Панасенко Е.А., доктор педагогічних наук, професор

Кириченко М.О., член-кореспондент Академії наук вищої освіти України,
доктор філософії, доцент

Журба М.О., доктор філософських наук, професор

Панченко О.А., доктор медичних наук, доктор філософії, професор

Теретьєва Н.О., доктор педагогічних наук, професор

Жорова І.Я., кандидат педагогічних наук, член-кореспондент Міжнародної
академії наук педагогічної освіти, професор

Бодик О.П., кандидат філологічних наук, доцент

Макаренко С.І., кандидат педагогічних наук, доцент

Кондратенко О.В., кандидат історичних наук, доцент

Шабанов В.І., кандидат біологічних наук, доцент

Вознюк А.В., кандидат психологічних наук, доцент

СКЛАД РЕДАКЦІЇ:

Стягунова О.О., кандидат педагогічних наук

Лопухіна Т.В., кандидат педагогічних наук

Салівон О.В., кандидат педагогічних наук, доцент

Кітова О.А., кандидат педагогічних наук, доцент

Пасечнікова Л.П., кандидат педагогічних наук

Колган Т.В., кандидат педагогічних наук

Ломакіна Г.І., кандидат педагогічних наук

Поуль В.С., кандидат психологічних наук

Ціко І.Г., кандидат педагогічних наук

Абизов В.С., кандидат політичних наук, доцент

Цибulyк Г.Я., кандидат педагогічних наук, доцент

Малєєв Д.В., кандидат психологічних наук

Гарна С.Ю., завідувач відділу гуманітарної освіти

ЗМІСТ

ОСВІТА В ЧАСІ І ПРОСТОРИ

Цибулько Г.Я., Глас М.С.	Виникнення та розвиток теорії і практики трудового навчання й виховання у вітчизняній школі та педагогіці.....	6
Захаров М.М., Кириленко Н.М.	Педагогічна експертиза у системі загальної середньої освіти.....	11

ОСВІТА ТРЕТЬОГО ТИСЯЧОЛІТТЯ

Пристинський В.М., Осіпцов А.В., Пристинська Т.М.	Професійно-орієнтоване фізичне виховання у формуванні ціннісних орієнтацій учнівської молоді.....	17
Дьоміна В.В., Отчич Л.М.	Формування культури спілкування як складової іміджу майбутнього викладача.....	25
Скібіна О.О., Ковальова Т.Г., Ткаченко Г.М.	Буккросинг як інструмент промоції книги та читання.....	28
Гарна С.Ю.	Інтерактивний плакат як один із засобів дистанційного навчання зарубіжної літератури.....	33

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Гевко І.В.	Використання комп'ютерних технологій у професійній підготовці студентів вищих навчальних закладів.....	38
Бутиркіна М.В., Тютюнник К.О.	Здоров'язбережувальні технології у навчальному процесі.....	42
Пристинський В.М., Качан О.А., Пристинська Т.М.	Розвиток індивідуальної Я-концепції здоров'я як чинник соціалізації учнівської молоді в процесі фізкультурно-спортивної діяльності.....	46
Пилипенко О.С.	Система інтерактивних комунікацій як складова педагогічної інноватики.....	49
Захаров М.М.	Підвищення кваліфікації педагогів з використанням технологій дистанційного навчання.....	53

ОСВІТНІЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Алфімов В.М.	Створення й управління творчим середовищем університету.....	58
Антоненко В.В.	Методики дослідження рівня сформованості управлінської компетентності у керівників ЗЗСО.....	61
Останкова Л.А., Бурцева Ю.О.	Позашкільна освіта як елемент корпоративної соціальної відповідальності.....	63
Мелешко Л.А.	Конфлікти в освіті.....	67
Салогуб В.С.	Правова культура майбутнього вчителя технологій як елемент підготовки до його професійної діяльності.....	70

ПСИХОЛОГІЯ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Роганова М.В.	Формування правової культури студентської молоді як складової професійної діяльності майбутнього вчителя.....	74
Гусак Н.В.	Полікультурність як необхідна складова професійної компетентності майбутнього вчителя трудового навчання.....	78

ПЕРСПЕКТИВНИЙ ДОСВІД

Борисов В.В., Борисова С.В., Торубара О.М.	Професійна відповідальність учителя як рівень особистісної відповідальності.....	82
Пшеничний М.В., Цибулько Г.Я., Тютєрев А.В.	Розвиток позашкільної освіти на основі компетентнісного підходу.....	87
Ціко І.Г.	Порівняння різних перекладів на уроці зарубіжної літератури як засіб пізнання чужої культури та заглиблення в рідну (у контексті формування етнокультурної компетентності учнів).....	91
Пристинський В.М., Іванченко Л.П., Пристинська Т.М., Іванченко С.Г.	Організаційно-педагогічні умови формування культури здоров'я студентів при проведенні занять з фізичного виховання.....	97
Фатальчук С.Д., Аракелян Г.А.	Проблема формування ціннісних орієнтацій майбутніх викладачів в умовах інтерактивної взаємодії.....	101
Качан О.А.	Упровадження сучасних фізкультурно-оздоровчих технологій у фізкультурно-оздоровчу та спортивну діяльність закладів освіти.....	104

ОСВІТА БЕЗ КОРДОНІВ

Цибулько Л.Г., Нікітіна В.Ю.	Фрідріх Людвіг Кристоф Ян – «батько гімнастики».....	115
Коваленко О.В.	Атестаційні процеси в умовах становлення Нової української школи.....	119

Інформація для авторів.....		127
-----------------------------	--	-----

СОДЕРЖАНИЕ

ОБРАЗОВАНИЕ ВО ВРЕМЕНИ И ПРОСТРАНСТВЕ

Цибулько Г.Я., Глас М.С.	Возникновение и развитие теории и практики трудового обучения и воспитания в отечественной школе и педагогике.....	6
Захаров М.Н., Кириленко Н.Н.	Педагогическая экспертиза в системе общего среднего образования.....	11

ОБРАЗОВАНИЕ ТРЕТЬЕГО ТЫСЯЧЕЛЕТИЯ

Пристинский В.Н., Осипцов А.В., Пристинская Т.Н.	Профессионально-ориентированное физическое воспитание в формировании ценностных ориентаций ученической молодежи.....	17
Демина В.В., Отчич Л.Н.	Формирование культуры общения как составляющей имиджа будущего преподавателя.....	25
Скибина О.А., Ковалева Т.Г., Ткаченко А.Н.	Буккроссинг как инструмент промоции книги и чтения.....	28
Гарна С.Ю.	Интерактивный плакат как одно из средств дистанционного обучения зарубежной литературе.....	33

ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ

Гевко И.В.	Использование компьютерных технологий в профессиональной подготовке студентов высших учебных заведений.....	38
Бутьрина М.В., Тютюнник К.А.	Здоровьесберегающие технологии в учебном процессе.....	42
Пристинский В.Н., Качан А.А., Пристинская Т.Н.	Развитие индивидуальной Я-концепции здоровья как фактор социализации учащейся молодежи в процессе физкультурно-спортивной деятельности.....	46
Пилипенко Е.С.	Система интерактивных коммуникаций как составляющая педагогической инноватики.....	49
Захаров М.Н.	Повышение квалификации педагогов с использованием технологий дистанционного обучения.....	53

ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Алфимов В.Н.	Создание и управление творческой средой университета.....	58
Антоненко В.В.	Методики исследования уровня сформированности управленческой компетенции у руководителей ООО.....	61
Останкова Л.А.	Внешкольное образование как элемент корпоративной социальной ответственности.....	63
Бурцева Ю.А.	Конфликты в образовании.....	67
Мелешко Л.А.	Правовая культура будущего учителя технологии как элемент подготовки к его профессиональной деятельности.....	70

ПСИХОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Роганова М.В.	Формирование правовой культуры студенческой молодежи как составляющей профессиональной деятельности будущего учителя.....	74
Гусак Н.В.	Поликультурность как необходимая составляющая профессиональной компетентности будущего учителя трудового обучения.....	78

ПЕРСПЕКТИВНЫЙ ОПЫТ

Борисов В.В., Борисова С.В., Торубара А.Н.	Профессиональная ответственность учителя как уровень личностной ответственности.....	82
Пшеничный М.В.	Развитие внешкольного образования на основе компетентностного подхода.....	87
Цико И.Г.	Сопоставление разных переводов на уроке зарубежной литературы как средство познания чужой культуры и погружения в родную (в контексте формирования этнокультурной компетентности учащихся).....	91
Пристинский В.Н., Иванченко Л.П., Пристинская Т.Н., Иванченко С.Г.	Организационно-педагогические условия формирования культуры здоровья студентов при проведении занятий по физическому воспитанию.....	97
Фатальчук С.Д., Аракелян А.А.	Проблема формирования ценностных ориентаций будущих преподавателей в условиях интерактивного взаимодействия.....	101
Качан А.А.	Внедрение современных физкультурно-оздоровительных технологий в физкультурно-оздоровительную и спортивную деятельность учебных заведений.....	104

ОБРАЗОВАНИЕ БЕЗ ГРАНИЦ

Цибулько Л.Г., Никитина В.Ю.	Фридрих Людвиг Кристоф Ян – «отец гимнастики».....	115
Коваленко А.В.	Аттестационные процессы в условиях Новой украинской школы.....	119

Информация для авторов.....		127
-----------------------------	--	-----

CONTENTS

EDUCATION IN TIME AND SPACE

Tsybulko G., Glas M. Zaharov M., Kirilenko N.	Beginning and development of theory and practice of labor training and education in domestic school and pedagogy.....	6
	Pedagogical examination in the system of general secondary education.....	11

EDUCATION OF THIRD MILLENIUM

Pristinsky V., Osiptsov A., Pristinskaya T. Domina V., Otchych L. Skibina O., Kovaleva T., Tkachenko A. Garna S.	Professionally oriented physical education in the formation of value orientations of student youth.....	17
	Forming of culture of communication as constituent image of future teacher.....	25
	Bookcrossing as a book promotion and reading tool.....	28
	Interactive poster as any of the remote training facilities foreign literature.....	33

EDUCATIONAL TECHNOLOGIES

Hevko I. Butyrina M., Tiutiunnyk K. Pristinsky V., Kachan A., Pristinskaya T. Pilipenko E. Zakharov M.	Use of computer technology in professional training of students of higher educational institutions.....	38
	Health-saving technologies in educational process.....	42
	Development of the individual self-concept of health as a factor in the socialization of students in the process of physical culture and sports.....	46
	Interactive Communication System as a component of pedagogical innovation.....	49
	Teacher training using distance learning technologies.....	53

EDUCATIONAL MANAGEMENT

Alfimov V. Antonenko V. Ostankova L., Burtseva Ju. Meleshko L. Salogub V.	Creation and management of the creative environment of university.....	58
	Methods of studying the level of formation of the administrative competence of heads of organizations of the general secondary education.....	61
	Preschool education as a corporate social responsibility.....	63
	Conflicts in Education.....	67
	The legal culture of the future teacher of technology as an element of preparation for his professional activity.....	70

PSYCHOLOGY: THEORY AND PRACTICE

Roganova M. Husak N.	Forming legal culture of students 'youth as a complex professional activity of the future teacher.....	74
	Multiculturalism as an essential component of the professional competence of the future technology teacher.....	78

PERSPECTIVES OF TEACHING

Borysov V., Borysova S., Torubara O. Psyenychniy M., Tsybulko G., Tiuterev A. I. G. Tsiko Pristinsky V., Ivanchenko L., Pristinskaya T., Ivanchenko S. Fatalchuk S., Arakelyan A. Kachan A.	Professional responsibility of the teacher as the level of personal responsibility.....	82
	Development of foreign education on the basis of competent approach.....	87
	Comparison of different translations used in the lesson of foreign literature as a knowledge of foreign culture and immersion in their native culture (in the context of the formation the students' ethno-cultural competence).....	91
	Organizational and pedagogical conditions for the formation of a culture of health for students in physical education classes.....	97
	Problem of formation of valuable orientations of the future teachers in the conditions of interactivity.....	101
	Introduction of modern physical culture and health-improving technologies in the physical culture, health and sports activities of educational institutions.....	104

EDUCATION WITHOUT BORDERS

Tsybulko L., Nikitina V. Kovalenko A.	Friedrich Ludwig Christoph Yahn – «father of gymnastics».....	115
	Attestation processes in the conditions of the new Ukrainian school development.....	119

Information for authors		127
-------------------------------	--	-----

ПРИСТИНСЬКИЙ В.М.,

доцент кафедри теоретичних, методичних основ фізичного виховання і реабілітації, завідувач науково-дослідної лабораторії ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», кандидат педагогічних наук, доцент

ІВАНЧЕНКО Л.П.,

доцент кафедри теоретичних, методичних основ фізичного виховання і реабілітації ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», кандидат педагогічних наук, доцент

ПРИСТИНСЬКА Т. М.,

старший викладач кафедри здоров'я людини і фізичного виховання, співробітник науково-дослідної лабораторії ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», магістр фізичного виховання

ІВАНЧЕНКО С. Г.,

старший викладач кафедри теоретичних, методичних основ фізичного виховання і реабілітації ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

УДК 378:613

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

У статті обґрунтовано актуальність формування культури здоров'я студентів у процесі навчання у вищому навчальному закладі. За аналізом наукової літератури та результатів дослідження визначено організаційно-педагогічні умови формування культури здоров'я студентів при проведенні занять з фізичного виховання. Доведено, що методична готовність викладачів до формування культури здоров'я студентів, удосконалення змісту навчально-виховного процесу завдяки упровадженню інтерактивних засобів, методів і форм навчання, підготовка студентів до формування культури здоров'я під час позааудиторної діяльності є ефективними організаційно-педагогічними умовами забезпечення якості освіти в процесі фізичного виховання.

Ключові слова: формування, культура, здоров'я, фізичне виховання, студент, оздоровчі технології.

В статье обоснована актуальность формирования культуры здоровья студентов в процессе их обучения в высшем учебном заведении. На основании анализа научной литературы и результатов исследования определены организационно-педагогические условия формирования культуры здоровья студентов при проведении занятий физического воспитания. Доказано, что методическая готовность преподавателей к формированию культуры здоровья студентов, усовершенствование содержания учебно-воспитательного процесса на основе внедрения интерактивных средств, методов и форм обучения, подготовка студентов к формированию культуры здоровья во время внеаудиторной работы являются эффективными организационно-педагогическими условиями обеспечения качества образования в процессе физического воспитания.

Ключевые слова: формирование, культура, здоровье, физическое воспитание, студент, оздоровительные технологии.

The article substantiates the urgency and necessity of forming culture of students' health in the process of their education in higher education institution. Based on the analysis of scientific literature and results the organizational and pedagogical conditions are defined formation of a culture of health for students in physical education (methodical readiness of teachers to formation of students' health culture, improvement content of educational process on the basis of introduction interactive means, methods and forms of training, preparing students for formation of a culture of health during out-of-class work).

Key words: formation, culture, health, physical education, student, wellness technology.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Останнім часом у зв'язку з технічним та інформаційним прогресом змінюється й роль та місце фізичного виховання у системі вищої освіти. Метою фізичного виховання студентів є не тільки формування фізично досконалої людини, а й пріоритетність його

оздоровчої спрямованості. Це пояснюється тим, що з кожним навчальним роком збільшується кількість студентів, які за станом здоров'я віднесені до підготовчої та спеціальної медичної груп або зовсім звільнені від занять з фізичного виховання [1]. Стрімке погіршення стану здоров'я студентської молоді призвело до гострої потреби у перегляді змісту програми з фізичного виховання

у вищих навчальних закладах, передовсім у сенсі формування культури здоров'я студентів.

Студенти, як майбутні фахівці з вищою освітою, значною мірою визначають майбутнє країни, а тому вони повинні мати не тільки високий рівень професійної підготовленості, а й бути фізично працездатними, психічно урівноваженими й духовно здоровими. Вища школа покликана готувати фахівців, які у найкоротший термін змогли б забезпечити виконання соціального замовлення суспільства, а для цього необхідно мати високий рівень здоров'я.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. Різним аспектам проблеми формування здоров'я і здорового способу життя, культури здоров'я студентської молоді присвячені дослідження та наукові публікації В. Ананьева, Г. Апанасенка, Л. Безуглої, В. Бобрицької, І. Брехмана, Е. Буліч, О. Вакуленко, М. Гончаренко, М. Гриньової, О. Дубогай, Л. Жаліло, Л. Животовської, С. Кириленко, В. Климова, В. Оржеховської, В. Петленко, Л. Попова, В. Пристинського, В. Скуміна, Л. Сущенко, С. Страшко, Л. Татарнікової, А. Царенко, О. Яременко [1-9].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття. Незважаючи на багаточисленні публікації з означеної проблеми, на наш погляд, потребують подальшого вивчення, розробки та обґрунтування технології та організаційно-педагогічні умови щодо забезпечення формування культури здоров'я студентів при проведенні занять з фізичного виховання.

У зв'язку з цим фізичне виховання в структурі навчально-виховного процесу вищого навчального закладу має стати однією з пріоритетних навчальних дисциплін з формування культури здоров'я студентів, бо воно спроможне водночас не тільки фізично розвивати молодь, а й стимулювати психічний розвиток, формувати духовно-моральні цінності особистості. На практиці ж ми спостерігаємо, що процес фізичного виховання студентів передбачає перш за все розвиток фізичних якостей та підготовку до спортивних змагань (виконання контрольних та залікових нормативів тощо), що недостатньо, на наш погляд, сприяє духовному розвитку, розвитку психоемоційної сфери, недостатньо стимулює до набуття навичок ведення здорового способу життя. Отже, для подолання існуючих протиріч та дидактичних недоліків виникає необхідність у розробці нових підходів до компонування змісту, вибору інтерактивних форм, засобів і методів фізичного виховання студентів.

Дослідження виконано за планом наукової

роботи кафедри теоретичних, методичних основ фізичного виховання і реабілітації, кафедри здоров'я людини і фізичного виховання, Науково-дослідної лабораторії взаємодії духовного й фізичного виховання дітей та учнівської молоді ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Формулювання мети дослідження (постановка завдання). Метою статті є визначення та обґрунтування організаційно-педагогічних умов формування культури здоров'я студентів при проведенні занять з фізичного виховання.

Методи дослідження: аналіз і узагальнення даних психолого-педагогічної літератури з проблеми дослідження, аналіз документальних матеріалів, Internet-інформація та власний практичний досвід.

Виклад основного матеріалу з аналізом отриманих наукових результатів. Формування культури здоров'я студентів у процесі проведення занять з фізичного виховання було реалізовано у двох взаємопов'язаних компонентах – базового та варіативного. Базовий компонент, єдиний для всіх вищих навчальних закладів, формував необхідний рівень фізкультурної освіти, рухових умінь і навичок, що мають бути в компетенції кожного студента після завершення навчання. Основою варіативного компоненту було формування культури здоров'я студентів завдяки упровадженню визначених нами організаційно-педагогічних умов.

Враховуючи те, що будь-яке нововведення в навчально-виховному процесі починається з забезпечення готовності викладачів до означеної діяльності, однією з організаційно-педагогічних умов була їх підготовка до реалізації завдань формування культури здоров'я студентів. Така підготовка викладачів здійснювалася на методичних об'єднаннях та радах, де акцентувалась увага на необхідності інтеріоризації цілей і завдань формування культури здоров'я студентів (акцент ставився не тільки на „фізичному вихованні”, а й на формуванні „фізичної культури – культури здоров'я”). Отже, пріоритетом були не тільки біологічний і функціональний розвиток студентів, а й виховання культури рухів, спілкування, поведінки, цінностей здоров'я. Тобто, провідною ідеєю була реалізація взаємозв'язку фізичного та емоційно-вольового виховання.

При проведенні дослідження, ми звернули увагу на досить низький рівень сформованості культури здоров'я у більшості студентів. На нашу думку, це пояснюється орієнтуванням студентів на найближчу мету – отримання заліку з фізичного виховання без врахування кінцевої мети –

використання оздоровчої функції фізичної культури і спорту в майбутньому. Піклування ж про здоров'я після закінчення навчання залежить не тільки від рівня фізичної підготовленості, а й від стану свідомості, розуміння особою значення та необхідності цієї діяльності. Формування фізичної культури залежить від ціннісного ставлення, ставлення та зацікавленості як викладачів, так і студентів цим процесом і його результатами. Цінності завжди виступають головним орієнтиром і критеріями у процесі будь-якої діяльності, а особливого значення вони набувають на заняттях з фізичного виховання. Мета і завдання фізичного виховання будуть ефективно реалізовуватися, якщо враховувати потреби і мотиви, які для студентів є пріоритетними. У зв'язку з цим викладачам пропонувалося на особистісному рівні визначити стимули й мотиви, які б спонукали студентів до формування культури здоров'я та усвідомлення цього у майбутньому.

Іншою, не менш актуальною, на наш погляд, організаційно-педагогічною умовою ми вважаємо необхідність удосконалення змісту навчально-виховного процесу з фізичного виховання завдяки упровадженню інтерактивних засобів, методів і форм, спрямованих на формування ціннісного ставлення до впливу рухової активності.

З огляду на це завданнями викладача було розширення валеологічного світогляду студентів; розвиток інтересу та звички до систематичних занять фізичними вправами; виховання дбайливого ставлення до здоров'я; формування стійких мотиваційних настанов на здоровий спосіб життя; усвідомлення необхідності фізичного розвитку; виховання морально-вольових і психологічних якостей особистості. Для реалізації цих завдань викладач намагався активізувати мислення студентів для усвідомлення ними призначення будь-якої фізичної вправи та визначав оптимальні шляхи її опанування. При виконанні фізичних вправ ми акцентували увагу на їх функціональності, тобто значимості й корисності як для розвитку фізичних якостей, так і для здоров'я взагалі. При цьому використовували різноманітні форми та методи поширення інформації, такі як лекції, бесіди, диспути, дискусії, пояснення, опис, обговорення, інтернет-ресурси тощо. В результаті чого передбачались ознайомлення студентів з нормативними документами щодо охорони здоров'я людини, соціальними гарантіями, законодавчими актами щодо необхідності розвитку та збереження власного здоров'я, ведення здорового способу життя та відповідальності при їх порушенні, а також з

державною підсумковою атестацією з фізичного виховання.

Набуті студентами знання дозволяли не тільки підвищити технічну, тактичну, психологічну готовність, а й надавали можливість самостійно оцінювати значущість фізичних вправ, розуміти закономірності формування фізичних якостей, здійснювати самооцінку рівня власного здоров'я.

Теоретичну підготовку на заняттях з фізичного виховання ми також розглядали як чинник формування культури здоров'я у позааудиторний час, щоб дати можливість студентам самостійно вирішувати складні питання сьогодення, формувати здатність розмірковувати перш ніж діяти, що спонукало їх до самоаналізу, самооцінки і, природно, до самооздоровлення за будь-яких життєвих обставин.

Такі заняття передбачали поєднання розвитку репродуктивної і творчої діяльності студентів. Так, студентам I курсу при проведенні підготовчої частини заняття (розминки) пояснювалося значення певної фізичної вправи, ефективність її впливу на організм людини. Студентам пропонувалося на основі аналізу й порівняння власних м'язових відчуттів визначити різницю в ефективності конкретної фізичної вправи (під час зміни варіантів її виконання тощо). Наприклад, студентам при виконанні фізичної вправи пропонувалося змінювати положення рук на різну відстань із різним положення кисті, розміщення ніг на різну висоту, різним кутом положення частин тіла при виконанні згинання й розгинання рук в упорі лежачи тощо. На конкретних прикладах викладач пояснював студентам, що недодержання структури техніки виконання вправи фактично зводить нанівець ефект її дії, характеризували типові рухові помилки, які є причиною невдачі та вносилися певні корективи у подальше виконання. На заняттях зі студентами II курсу називали лише групу м'язів або суглоби, котрі треба підготувати для виконання вправи, а вони самостійно підбирали найбільш ефективні методи і форми її виконання.

При проведенні дослідження ми також зважали на психофізіологічні особливості, які характерні для студентського віку. Провідним при цьому був особистісно орієнтований підхід, який враховував не тільки рівень фізичної підготовленості та стан здоров'я, а й види рухової активності, яким студенти надавали перевагу. Для зниження нервово-емоційних перевантажень, студенти знайомилися з рекреаційним впливом фізичних вправ, реабілітаційними та профілактичними вправами, а також з методами вирішення проблемно-конфліктних ситуацій на принципах взаємодії та співтворчості.

Така організація навчальних занять, доступні й

ефективні методи та форми надали можливість уникнути надмірності, іноді небажаного впливу контрольних вправ і залікових тестів. Так, завдяки стимулюючим методичним прийомам студенти переводилися з орієнтації на результат – до орієнтації на безпосередній процес рухової діяльності, що сприяло формуванню потреби в систематичних заняттях фізичною культурою не тільки задля отримання оцінки, а й для задоволення потреби в рухах. Перебудовувались і взаємовідношення викладача зі студентами. Отже, не змінюючи базового компоненту навчальної програми, заняття з фізичного виховання набули нових, більш ефективних властивостей завдяки суб'єкт-суб'єктній взаємодії викладача зі студентами; використання інтерактивних засобів і методів навчання, спрямованих на зміну цінностей, мотивації до формування культури здоров'я.

Одержані результати довели ефективність запропонованого авторського підходу. Так, вже за рік у студентів експериментальної групи більшість показників як фізичного розвитку, так і фізичної підготовленості значно покращилися і суттєво відрізнялися від одногрупників з контрольної групи. Проведене опитування й анкетування свідчили про підвищення зацікавленості студентів як самими заняттями з фізичного виховання, так і результатами тестування.

Висновки і перспективи подальших пошуків у даному напрямі. Таким чином, необхідно зазначити, що оптимізація процесу фізичного виховання студентів, на наш погляд, має передбачати вибір найбільш ефективних засобів, методів і форм організації занять з урахуванням матеріально-технічної бази навчального закладу, фізкультурно-спортивних традицій університету та інтересів студентів, кліматичних і географічних особливостей регіону та національних традицій.

Одним із напрямів модернізації процесу фізичного виховання студентів є перегляд сформованих стереотипів і необхідність підвищення цінностей занять завдяки формуванню культури здоров'я з упровадженням інтерактивних рекреаційно-профілактичних та фізкультурно-оздоровчих заходів.

Перспективою подальших досліджень у цьому напрямі є впровадження інноваційних оздоровчих методик та педагогічних технологій, які б сприяли

покращенню фізичного розвитку, розумової й фізичної працездатності студентів як в період навчання, так і впродовж самостійної професійної діяльності протягом життя.

Список джерел:

1. Апанасенко, Г. Л. Книга о здоровье / Г. Л. Апанасенко. – К.: Медицина, 2007. – 132 с.
2. Вакарчук, І. О. Стан, проблеми, перспективи розвитку фізичного виховання і спорту у вузах України (концепція Міністерства освіти і науки України) / І. О. Вакарчук // Фізичне виховання і спортивне вдосконалення студентів: сучасні інноваційні технології: наук. монографія [за мат. Міжн. наук. симп.] (Одеса, 23-25 верес. 2009 р.); за заг. ред. Р. Т. Раєвського. – О.: Наука і техніка, 2008. – С. 105-109.
3. Дятленко, С. М. Збірник матеріалів для державної підсумкової атестації з фізичної культури / С. М. Дятленко, С. М. Чешейко. – Кам'янець-Подільський: Аксиома, 2009. – 108 с.
4. Кривенко, А. П. Ефективність комплексного застосування вправ з різним рівнем гравітаційного навантаження у фізичному вихованні студенток: дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.01 / А. П. Кривенко. – Харків, 2007. – 212 с.
5. Носко, М. О. Теоретичні та методичні основи формування рухової функції у молоді під час занять фізичною культурою та спортом: дис. ... док. пед. наук: 13.00.09 / М. О. Носко. – К., 2003. – 430 с.
6. Пристинський, В. М. Соціально-педагогічні чинники реалізації технологій формування індивідуальної Я-концепції здоров'я студентів / В. М. Пристинський // Наука і освіта: науково-практичний журнал Південного наук. Центру НАПН України. – 2012. – № 2/СVІІІ. – С. 82-85.
7. Сущенко, Л. П. Соціальні технології і культивування здорового способу життя людини / Л. П. Сущенко. – Запоріжжя: ЗДУ, 2009. – 308 с.
8. Салук, І. А., Індивідуалізація фізичного виховання студентів з різним рівнем здоров'я: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання» / І. А. Салук. – К., 2010. – 20 с.
9. Теоретико-методологічні засади формування здорового способу життя [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://horting.org.ua/node/1069>. – Назва з екрана.

ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ АВТОРІВ

Для публікації в журналі «Наукова скарбниця освіти Донеччини» приймаються раніше неопубліковані наукові роботи.

1. Подані матеріали можуть бути різними за жанрами:

- узагальнюючі статті-огляди та описи перспективних педагогічних технологій;
- матеріали про секрети фахової майстерності вчителя;
- поради щодо підвищення ефективності навчання;
- матеріали про вітчизняний педагогічний досвід.

2. Критеріями відбору матеріалів для журналу є актуальність, новизна, доступність для читача, інтегративність, міждисциплінарність.

3. Наукова стаття, відповідно до вимог постанови Президії ВАК України від 15.01.2003 р. № 7-05/1, повинна містити такі змістові елементи:

- постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями;
- аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор;
- виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується означена стаття;
- формулювання цілей статті (постановка завдання);
- виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів;
- висновки з цього дослідження і перспективи подальших пошуків у даному напрямку.

4. Рукопис подається в одному примірнику українською, російською чи англійською мовами (надрукований з одного боку аркуш паперу формату А4). Рекомендований обсяг рукопису – до 10 повних сторінок, включаючи рисунки, таблиці, список літератури. Збільшення обсягу статті попередньо узгоджується з редакцією.

Разом із рукописом подається файл на електронному носії (компакт-диску) у форматі Microsoft Word 2003, 2007 або 2010.

Параметри сторінки:

- формат аркуша – А4;
- орієнтація – книжкова;
- поля: зверху і знизу – 20 мм,
- ліворуч – 20 мм, праворуч – 15 мм;
- основний шрифт Times New Roman, розмір 14, стиль – Normal;
- абзацний відступ – 1 см;

- міжрядковий інтервал – 1,5.

Рисунки і таблиці оформлюються відповідно до ДСТУ 2.105-95. Кожний рисунок має підпис, а таблиця – заголовок. Усі рисунки і таблиці повинні бути послідовно пронумеровані арабськими цифрами. Кожний рисунок має бути згрупований та розташований «у тексті».

5. Текст друкується без переносів.

6. На першому рядку у правому куті друкується шифр УДК. На другому рядку друкується назва статті (відцентрована, великими напівжирними літерами). Наступний рядок – від центру курсивом напівжирними літерами друкуються прізвище, ім'я, по батькові автора (повністю) і далі звичайним шрифтом: посада, місце роботи (повністю), науковий ступінь, адреса, номер контактного телефону. Якщо авторів декілька, то для кожного з авторів відомості наводяться за вищезазначеним зразком. Назва статті та ПІБ подається українською, російською та англійською мовами.

7. Через один рядок подається анотація та ключові слова до статті українською, російською та англійською мовами (до 8 рядків, шрифт 10, курсивом).

8. Через один рядок після анотації подається основний текст статті (вирівнюється за шириною). Сторінки рукопису повинні бути послідовно пронумеровані.

9. Перелік літературних джерел подається загальним списком у кінці рукопису в алфавітному порядку мовою оригіналу відповідно до чинного ДСТУ. Посилання на джерело зазначається у квадратних дужках.

Назва «Список джерел» друкується через один рядок після основного тексту (по центру рядка напівжирним шрифтом).

10. Рукопис статті супроводжується заявою, відомостями про авторів (прізвище, ім'я, по-батькові, місце роботи, контактний телефон, електронна пошта), експертним висновком.

11. Рукописи, виконані з порушенням цих правил, не розглядаються, не рецензуються і авторам не повертаються.

12. У статтю можуть вноситися зміни редакційного характеру без згоди авторів. Остаточне рішення про публікацію приймає редакційна колегія.

13. За достовірність фактів, цитат, власних імен, посилань на літературні джерела та ін. відомості відповідають автори публікацій.

Думка редакції може не збігатися з думкою авторів.

НАУКОВА СКАРБНИЦЯ
ОСВІТИ ДОНЕЧЧИНИ

№ 3 – 2017

Науково-методичний журнал

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

м. Слов'янськ, Донецька обл., 84100
(050)988-15-87 (видавництво «Витоки»)

Здано на виробництво 11.04.2017 р.
Підписано до друку 21.04.2017 р.
Формат 60x84/8
Папір офсетний. Друк RIZO.

Видавництво Дон облППО «Витоки»
84100, Донецька обл., м. Слов'янськ, вул. Карла Маркса, буд. 41
e-mail: donoippo@gmail.com